

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 7/19 dec.	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenummerantii capetu dóne tablouri pompóse.	Pretiu lu pentru Austri'a pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 49.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenummeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. [in Bucuresci.	Anulu V. 1869.
---	--	---	--------------------------	---	---	---

Despre emanciparea femeiloru.

S'a coitu in conferinti'a literaria din 5 dec. a casinei romane din Fagarasi!

In timpulu actualu domina cu deosebire omenimea dóue idei: ide'a de natiunalitate si emanciparea femeiloru. Ide'a cea d'antâiu, cu tóte negatiunile unora, a esistatu totu-de-una, dar sub diverse forme.

Ide'a acésta din urma; in form'a in care o avemu adi, esť antâiu din Americ'a.

Este de miratu, prin câte fase a trecutú omenimea. si nu s'a ocupatu, mai seriosu cu starea femeiloru.

In timpurile vechi, ele au fostu considerate mai numai ca nisce obiecte. Nime nu s'a ingri-gitu de desvoltarea loru spirituala, si déca totu-si aflâmu femei ca Mariam, Tomiris, Ioana d'Arc, cari s'au inaltiatu peste contimpuranele si contimpuraniile loru, — acestea pentru timpulu de atunci nu sunt decâtú mai multu minuni.

Ceea ce a schimbatu decisivu pusetiunea femeiloru, este crestinismulu, ale carui colonne eterne sunt: toti ómenii sunt egali si frati.

Da, acésta religiune perfecta resfirá umbrele barbarismulu, salvá pe femeia, o ridicá si pe ea la lumina din intunereculu unde zacea aruncata.

Pana in diu'a de asta-di, unde nu este crestinismu, femeia este considerata ca ori ce, numai ca fíntia omenésca, nu.

Sê aducemu câte-va esemple de la popórele la cari n'a petrunsu inca lumina crestinismulu.

La indiani déca móre barbatulu, trebuie sê móra si muiera séu muierelu lui, le ucidu pe momentulu barbatulu.

In Tatari'a le tienu legate in lantiuri, de óra ce se díce, cá ele altu-felu séu aru fugí de la barbatu, lasandu-si chiar si copíii, ori si-aru inveniná barbati.

In Chin'a se spune, cá d'acea le strica la femei pitiórele de mici, ca sê nu póta umblá unde voru.

In Australi'a petiescu fetiorii fetele astu-feliu. Adeca: fetiorulu se duce cu vr'o câti-va consangeni ai sei la fétá, o lovescu in capu e o maciuca sê ametiésca si apoi o ducu ca ei a casa.

In Sidnei barbati si-vindu femeile pentru câte o bucata de pane, séu câte unu hêrbu de oglinda, la cei condamnatu la galere.

Unu misiunariu reporta din Oceani'a, cá intr'o dí se presintá la elu unu indigenu si descoperí, cá ar voi sê se crestinésca. Misiunariulu lu-intrebá, cá câte femei are? Elu respunse, cá siepte. Misiunariulu i spuse, cá nu-lu

póte crestini cu atâtea femei, de óra ce religiu-
nea crestina nu permite decâtu o femeia.

Indigenulu se duse intristatu a casa, si
dupa vre-o câte-va septemani éra se întórse la
misiunariulu, rugandu-lu din nou sê-lu cresti-
neze, spunendu, câ acum are numai o femeia.

— Dar ce ai facutu cu celelalte? lu-intrebà
misiunariulu? Elu respunse cu tóta flegm'a, câ
le-a mancatu cu rudeniele sale la ospetiu.

Cine nu se ingrozeste la audiulu aces-
tora?!

Apoi sê mai aruncâmu ochii chiar in Eu-
rop'a, la Turci. La ei nu sunt tractate femeile
ca nesece obiecte? ca sê nu dîcu animale. Nu se
vendu ele, aici pana adi, ca animalele? Nu se
tienu inchise, isolate de lume si pazite cu ochii
de Argos?

Éta, dómneloru si domniloru, tristulu spec-
tacolu, unde vedemu, câ unu principiu falsu, dar
consacratu prin credintia, invinge exemplele cele
mai reale, cele mai palpabile.

Musulmanulu, elu care asié dîcêndu stâ in
pragulu crestinismului si alu civilizatiunii, e or-
bitu de principiile lui false.

Sê vedemu cum stau femeile in statele ci-
vilisate?

Ele, ce se atinge de viéti'a sociala peste
totu, sunt, nu numai considerate si tractate in
unu modu cu totul emancipatu, dar din punctu
de vedere alu convenientiei si alu etichetei
ai poté dîce, câ predomnescu. Inse nu acést'a
predomnire, preferintia, ori cum s'o mai nu-
mescu face emanciparea. Predomnirea si prefere-
rinti'a acést'a a esistatu, totu asié, ba in unu
gradu mai mare, in timpulu cavaleriloru.

Dar cine va cutezá a dîce, câ nu mai pu-
cinu, dar dulcincele d'atunci au fostu eman-
cipate.

Acést'a nu este emancipare, ci o prefacere,
o magulire fara nici unu foudu realu.

Sub emancipare intielegu eu: imbunatatî-
rea stârei spirituale, materiale si publice a
femeii.

Si unde, in ce stadiu se afla acést'a imbu-
natatîre?

Acolo de unde trebuie inca sê se încépa!
Intru inceputu este emanciparea. — Ér emanci-
parea este inca numai cuventu, — ca sê me ser-
vescu de grav'a spresiune a evangeliului.

Termometrulu vietiei publice si materiale a
femeiloru este inca numai la nula, ér alu vietiei
spirituale séu alu culturei loru, in generalu,
póte fi cu unu firu de pasu peste nula. Esistin-
ti'a materiala a femeii este legata de a barbatu-
lui; ca sufletulu de corpu. Móre barbatulu, móre

si femeia de cele mai multe ori, déca nu fisice
celu pucinu moralmente. Éta Chin'a se repetiesc
inca sub o alta forma si la cei civilisati.

Asié dara cestiunea de emancipare, astu-
felu dupa cum ar trebui sê fia este fórte grava
si de mare importantia. Cu tóte acestea inse cu-
ventulu emancipare nu mi se pare destulu de
corect; pentru câ elu insémna liberare din
sclavia. Femeile din staturile civilisate, despre
cari cu prefetintia tratezu in acestu discursu,
nu au trebuintia a fi scóse din sclavia, câ-ci nu
sunt sclave, fara trebuie conduse mai antâiu la
cultura si prin acést'a la drepturi publice si
private.

De óra ce inse acést'a spresiune este con-
sacrata prin usu, astu-felu si eu me voi serví
de ea.

Multu timpu a dominatu acelu prejudiciu,
câ muierile nu ar fi in stare a-si cascigá sciintie
mai inalte. Ba s'a crediutu si póte se mai crede,
câ pentru femei, nu ar fi necesariu asié ceva,
din contra póte ar fi chiar periculosu. Dar astu-
felu de credinciosi sunt ómenii de alta lume si
cu dusii din lume, cu cei morti in moralu si
idei, pentru timpulu actualu, credu câ e super-
fluu a vorbí! Constatezu cu satisfactiune numai
atât'a, câ ide'a predominanta este: femeile sê se
emancipeze, va se dîca: sê se cultive paralelu cu
barbatii.

Sê presupunemu, dómneloru si domniloru,
câ in câte-va staturi, séu chiar aici la noi —
unde vedu câ si altu-felu prosperéza bine rari-
tâtile, femeile s'ar dechiará prin lege intru tóte
egalu indreptatîte cu barbatii? Ce ar folosí asié
ceva asta-di loru? Atât'a póte ca sê mérga si ele
la alegeri de deputati si amploiatu, si póte sê se
bucure si ele de avantajiele brute — materiale
impreunate de comunu cu astu-felu de deprin-
deri politice.

Ar fi ele óre inaltiate prin acést'a in cul-
tura ori asigurate, materialmente, precum sunt
barbatii?

Nici odata! din simpl'a cauza, pentru câ lí
lipsesce cultur'a. De óra ce pentru a poté fi func-
tionari, medici, ingineri si chiar comercianti
s. a. se cere altu ceva mai multu, decâtu a sci
ceva franceze, si a bate unu fortepianu.

Emanciparea este o dómna capriciósá, ea
pretinde fórte multu; ea pretinde cultura, care
nu se casciga asié usioru.

Éta motivulu, pentru care in Americ'a,
Franci'a, Engliter'a si Germani'a a inceputu
emanciparea, de la cultura, de la a face scoli
pentru femei, unde sê li se predea tóte sciintiele
necesarie la o esistintia sigura si independinta;

ca sê póta ocupá diverse posturi in viéti'a sociala. Lucrulu a mersu pana acolo, de acum s'au redicatu chiar si asié numite scóle de sufragiu universalu.

Afara de scóle s'au facutu si se facu in continuu felu de felu de asociatiuni de femei; mēnite tóte, pentru de a inaltíá pe femei in cultura si pentru de a le asigurá o esistintia independinta.

Éta cum se operéza emanciparea cu fapte, nu cu vórbe!

De óra ce staturile, precum se scie, nu pré au pófta de multa lumina, si cu atátu mai pucinu de a femeiloru; candu staturiloru barbatii au pré multa lumina, vedemu câ li dau pré multu de lucru: urméza de sine, câ emanciparea femeiloru nu se póte operá, decátu totu numai prin femei. Ele sunt avisate la sine inse-si: unde femeile nu voru pricepe acést'a avisare, ele voru remané inca multu timpu la cea ce sunt.

Asiu poté fi acusatá de indiferintia, déca asiu terminá acestu discursu, fara a vorbí ceva de emancipare la noi la Romani.

Strainii recunoscú unanimu Romaniloru in generalu, prin urmare si femeiloru romane o deosebíta inteligintia.

Unu mare patriotu romanu a dîsu, câ Romanulu a eredítu prin sange cultura. Prin urmare nu ar remané, decátu a se asteptá o cultura curendu indeplinita si de la femeile romane, si prin acést'a emanciparea loru. Germinele culturai póte sê se erediésca prin sange, cultur'a inse in sensulu ei realu, nu se póte cascigá decátu prin multe sacrificii, si osteneli.

Asié dara o cultura care sê póta patrunde masele, nu se póte propagá decátu numai prin scóle. Emanciparea femeiloru si la noi se va incepe atunci, candu se voru ridicá si la noi scóle pentru pregatirea secului femeiescu, nu numai pentru de a fi apendici familiari, mame de familie mai bune, ori mai rele, fara pentru de a poté servi romanimei — si in altu modu; prin lumin'a geniului loru, prin fapte publice si private, si pentru ca la casu de necesitate, sê nu devina, precum devinu de cele mai de multe ori acum: o sarcina a concetatiēniloru sei.

Dar starea nefavorabila a unei parti mari din Romani, si absorbirea loru, de unu timpu indelungatu in evenimentele, politice, abié li-a lasatu si le mai lasa timpu, pentru de a se ingrigí de desteptarea filoru poporului, a generatiunii barbatiesci.

Ce sê dîcemu dara despre cultur'a séu emanciparea femeiloru romane? Cine sê ingriješce pentru cultur'a loru?

Cultur'a femeiloru la noi se marginesce in restrinsulu cercu familiaru; si totu odata in mai restrinsulu cercu de cultura, de moda; care nu este decátu o superficialitate fara fondu realu si fara unu avantaju, pentru adeverat'a puse-tiune ce trebuie s'o ie femeia la emancipare.

Cultur'a ce se dá astadi la noi generatiunii femeiesci, in generalu, consista mai numai in a invetiá vre-o limba dóue straine, si se cante pe claviru câte-va piese; potu ele c'o astufelu de cultura ca sê-si creeze o puse-tiune sigura si independinta?! Nici decum!

Si la noi emanciparea zace numai in man'a femeiloru. Ele sunt avisate la sine inse-si.

Ele trebuie s'o incépa; ele trebuie s'o indeplinésca; ele trebuie sê formeze societâti, reuniuni, sê faca fonduri, sê redice scoli.

In fine inse trebuie sê constatâmu, câ adeverat'a emancipare a femeiloru, nu se va poté indepliní, decátu numai acolo, unde viéti'a politica a unui poporu, are de baza, libertatea adevérata ér nu mascata.

Staturile Americi ni dau si in acésta privintia, esemplulu celu mai vederatu.

Unde nu e libertate, nu póte prosperá nici cultur'a. Creatorulu a voitu, ca libertatea sê nu póta esistá fara cultura, câ-ci ea ar fi atunci ca lumin'a in man'a orbului. Elen'a Densusianu.

Esilatulu.

C'ar'a sunase . . . copila cara

Te parasescu;

Ast'a-mi e sórtea, din tíera 'n tíera

Sê ratecescu.

Tu ai o mama ce te iubescé

Eu sum orfanu,

Câ-ci sê-mi lasu tíer'a adi me silesce

Unu crudu tiranu.

Me ducu in lume fara vr'o tînta,

De toti lasatu,

Mane-a mea tíera ce-mi este sânta

M'a fi uitatu.

Ast'a e sórtea celoru ce 'n lume

Pré multu iubescú

Si 'ntru alu tierei drágu si scumpu nume

Bravu se óstescú.

Me voiu întórce inca odata

Domnitu d'unu doru:

Pentru mosi'a mea insultata,

Sê luptu, sê moriu.

Voiu fi ferice c'a mele óse
 Se nimicescu
 In sinulu tieriei mele frumóse,
 Scumpu sinu mamescu.

I. C. Dragescu.

Despre fabule in genere

si

in specialu despre Cichindealu.

(Urmare.)

Déca Rafaelu'nemuritoriulu, Murillo si Vandyk au facutu fia-care câte una séu mai multe sacre familie, nu urméza câ ei s'au imitatatu. Geniulu loru nu sta decátu in deosebit'a espresiune ce fia-care a datu aceleia-si cugetári, aceluia-si fondu. Geniulu artisticu nu totu-deuna creéza fondulu, materialulu opereii sale, ci numai ordinarea si espresiunea ce li o da. Sant-Petru de la Roma nu e creata din alte materiale decátu acele de care si alti architecti se serviau; geniulu artisticu inse facù din materie comune pre St. Petru, adeca o opera, o creatiune sublima a mintii omenesci.

Dovedi câ Cichindealu imitandu pre Esopu a sciutu remané originalu, avemu la fia-ce frasa din fabulele sale. Cum esprimá elu in „*Lupulu si Capra*“, pre: „cum ea potiri non posset, ut descenderet monebat, ne inopina delabere-tur“. . . ?

„Pre care nu se nadajduea câ o va poté prinde, deci a ganditu sê o momésca la sine, dîcêndu: *o soruica, sorióra, vinomi-ti la mosiu*, câ ací nu-i pré bine de tine, câ-i primejdiosu loculu si surpatiosu, de unde poti lesne cadé si a-ti scurtá viéti'a. Inca câtra aceea, precum mi se vede, nu ai nici pasiune destula“, etc.

Unde Esopu naréza, si prin urmare lasa sê subsiste pre langa persónele micei drame a fabulei si pre autorulu, Cichindealu lasa sê vorbésca inse-si persónele. Ce aeru de blandetie, de buna-vointia nu ie „*Lupulu*“ lui Cichindealu sfatuindu pre Capra, careia, ca sê-lu créda mai amicu, mai voitoriu de bine, i se si da de ruda: „Vino la *mosiu*, draga sorióra, câ-i pecatu de tine sê-ti scurtezi dragile de dîle, cadindu de pe prapastia, dîee cu bonomia Lupulu, suri-diendu in sine la gandulu câ astfelu o va poté momí. Lupulu lui Esopu nu represinta asié de bine pre insielatoria cu vócea dulce, ca Lupulu lui Cichindealu. Dara nici Capr'a lui Esopu nu e asié de naturala ca acea a lui Cichindealu.

„Me non ad pastum vocas, sed tu ipse cibo indiges“, dîce Capr'a celui antáiu.

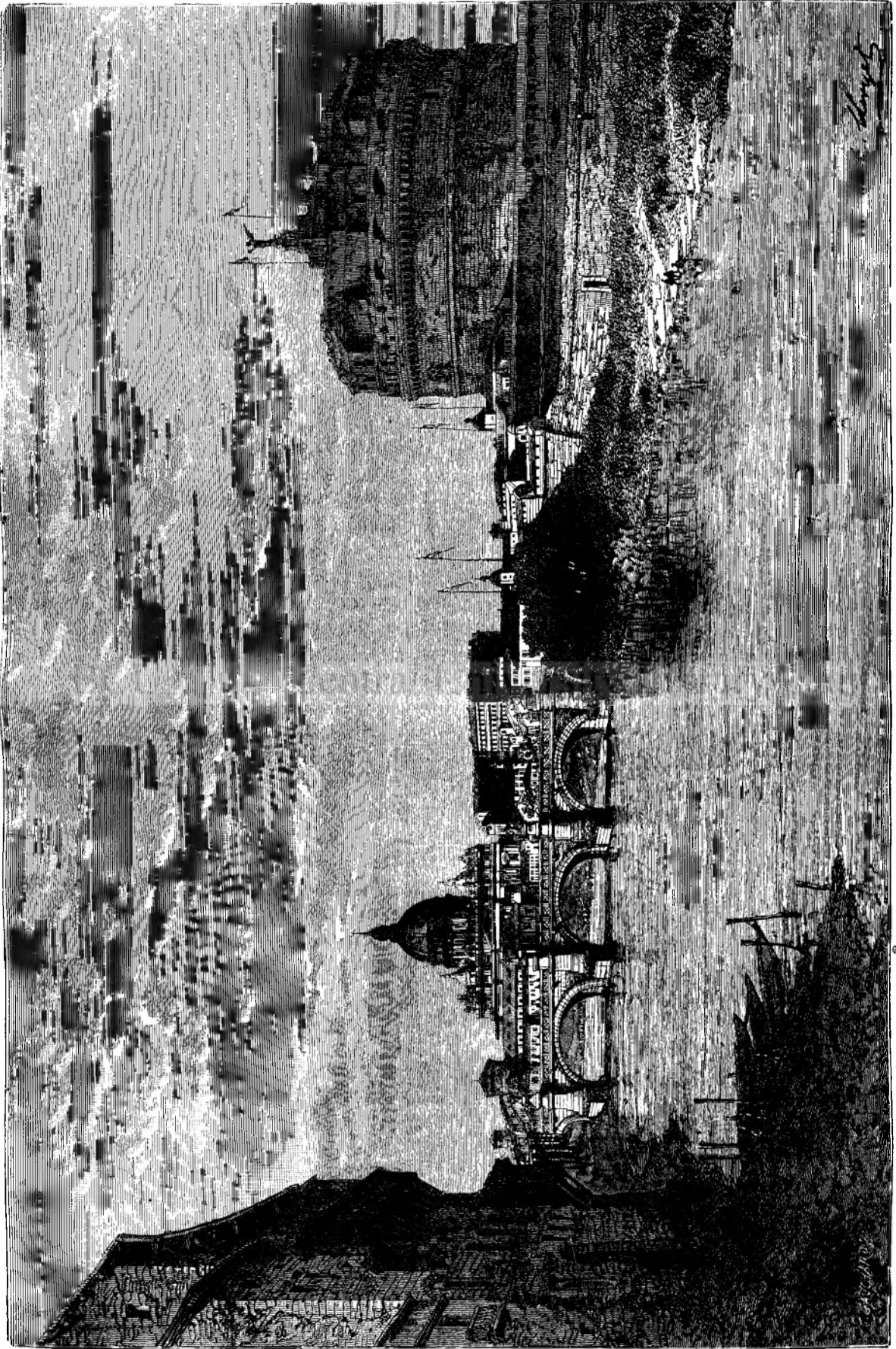
— „Tocmai asié va fi, cum dîci tu, crepe-mi-ti inim'a iu tine, slutule! si netrebnicule! . . . Eu nu sciu, decandu sum pe lume, ca sê fia fostu lupii frati cu caprele, si acum nu me pri-cepu de candu s'au facutu lupii asié buni si asié milostivi! Du-te! du-te, slutule! câ aici nu ti se asculta minciunile, si te uita intr'o apa unde-va, apoi vei vedé, óre sta-ti frumosu sê te prefaci câ esti bunu! Urgi'a féreloru si motantania!“

Déca Capr'a fabulistului romanu nu este asié de grava si scumpa la respunsu ca aceea a fabulistului *Greco*, ea dîce inse nesce vorbe asié de cuminte, cu judecata si totu o data de naturala, incátu nu i se poté imputá nici unu momentu *locuacitatea*. Ce? Sê nu-i dîca si ea o data Lupului, ce i sta pe anima, ea care, de la inal-tîmea prapastiei, este asta data sigura, câ Lupulu nu-si va poté resbună! Póte ca sê nu fia generósa portarea Caprei, sê nu fia *cavalerésca*, fia! dara e *omenésca*, de me potu esprimá cu asié cuventu, pentru a esprimá simtîrea unei Capre; e in fine naturala! . . . Si o dîce acést'a pentru câ intielépt'a Capra e plina de esperiintia; ea scie *de candu e pe lume* (admirabila naivitate!) câ Lupii n'au fostu nici o data frati cu Caprele; . . . Ce me mai chiami sorióra, sorióra! slutule, câ la mine, (care bine te cunosc) nu ti se trecu minciunile. . . Degéba vrei sê-ti dai aeru de omu de tréba, uita-te in vre o apa si vei vedé, câ esti totu cine esti, adeca unu Lupu, urgi'a féreloru si motantania.

Dar unde Cichindealu este cu totul „*sui generis*“, e in moralitátile fabuleloru sale. Déca prin form'a acestoru moralitáti, séu adfabulatiuni, elu s'a deosebitu de Esopu, prin fondulu loru, deosebirea vine cu multu mai simtîbile, si dovedesce in unu modu nerefutabilu ceea ce s'a mai dîsu, câ Cichindealu nu se servesce de fabula, spre a satisface o vocatiune naturala de scriitoru, ci ca de nesce simple *preteste* la convorbiri pline de patriotismu, la adeverate apeluri la infratîre, la pace, intre romani, la civilizare si progresu natiunalu.

Cine cauta in adfabulatiunile lui Cichindealu, adeverat'a, regulat'a tema a fabulei, nu cunósce pre Cichindealu, nu scie a pretiuf pre nemuritorulu *Catihetu* alu scolei preparandiale din Aradu. Altele sunt isvórele adfabulatiuni-loru lui Cichindealu, decátu la fabulele Esopiane. Aceste isvóre sunt, cum deja le indicaramu:

- a) Patri'a si romanismulu.
- b) Politic'a romana in fatia cu natiunile rivale si neamice.

CETATEA ANGERILORU IN ROMA.

c) Lectiuni sociale relative la romani.
In fine d) Lupt'a contra superstitiiloru, a prejudetieloru si alu unoru vicii la care s'ar fi putendu crede romanulu mai adese dedatu.

Sub asemenea nobile si mari simtieminte si aspiratiuni scrie „*invetiaturile*“ fabuleloru sale Par. Catihetu Cichindealu.

Sê vedemu acum modulu cum scrie fabulistulu acestu celebru „*invetiaturile*“ fabuleloru sale.

Cichindealu câte odata nu desparte *moral'a* de fabula. Asié bunaóra este fabul'a 73. *Pri-veghiatóri'a si Cobatulu*. Fab. 71 (*Furnic'a*), etc.

Une-ori pune moral'a in launtrulu fabulei, (vedi fabul'a 21).

In alte dati moral'a cuprinde si ea insa-si vre-o nóua fabula.

Mai totu-de-una, adevverulu séu tes'a ce sprigina prin adfabulatiune, o demustra prin esemple imprumutate de la istoria, prin istorióre morale, proverbe vechi natiunale, prin asiomate cunoscute si ne puse de nime in indoiéla.

Asié in moral'a fabulei 70 (*Catâr'a ingra-siata*) spre a dovedí câ „a se rusîná de némulu seu aceea e drépt'a prostia“ da de pilda pre Agatocles regele Siracusei, carele nu se rusîná, câ erá fetioru de olariu, „câ-ci pentru bunatatile, „vredniciile barbatiei lui la tiéra si patri'a sa „s'a invrednicitu a ajunge la craime.“

Totu in „*moral'a*“ acestei fabule vedemu introducându-se o istorióra morale, tindiendu de a adaugá o nóue dovada pentru triumfulu tessei, câ nu se cuvine nescine a se rusîná de originea sa.

XI.

Ne remane acum a demustrá inspiratiunile fabuleloru séu mai bine a adfabulatiuniloru lui Cichindealu. Aceste inspiratiuni, ni le-au aretatu insu-si elu candu dîse: „Fiesi-carele numai de va voi, lesne póte vedé, câ eu „aceste (fabule) le vorbescu din dragostea cea câtra Dieulu meu, câtra adevverulu evangelicu, si catra pré iubit'a mea natiune (fabula 154).“

Din aceste sublime gradini este plinu cornulu abundantie ce imprastia Cichindealu a supra Romaniei.

Sê-lu resturnâmu, dneloru si dnii mei, acestu cornu de abundantia: apropiati dómneloru mele! este ací partea vóstra; éca perle si diamante, éca viorele si brebencei. . . faceti, faceti cunune stralucite pentru fruntile vóstre.

Dn'a X. . . Ce frumósa este! . . . Ce ochi!

Ce gura! . . . Ce peru! . . . Atátia curtesani i-au spus'o si i-o spunu. . .

Haide! pucinu curagiu dnele mele. . . nu ne voru audí domnii. . .

— Ce dîci tu Cichindealu de dna X. . . ?

— „Frumseti'a fara intieptiune este ca o flóre in tina!“

. . . Mutato nomine de te

Fabula narratur . . . (Horatiu.)

„Cátu ne amagimu pretiuindu, dîce nepoliticosulu betranu, frumseti'a corpului din afara, éra a sufletului si a animei frumseti, intieptiunea si bunele loru moravuri de nimicu séu de pucinu pretiu le tienemu.“

— A! Dara dn'a W. . . Vedeti ce minunatu se scie gatí! Ce deresuri alese. . .

— Ce dîci tu necioplite Cichindealu?

„Tóte muierile pre lume, precum cele din Europ'a si din Asi'a, asié si cele negre ale arábiloru, fórte multu se ingrigescu de podób'a cea din afara a trupului loru. De acolo a reesítu atât'a de multe feluri de haine pestritie, si in totu chipulu de farbe si flori, albe, rumene si alte multe mode de a impodobirei imbracamin-teloru. Póte câ loru inse-si dupa totu modulu peste mesura uríte a fi loru li se pare, si gandescu, de vreme ce atât'a se grigescu de cele straine si minciunóse podóbe; afara de tóta indoiél'a este, câ muieria, care ar fi indestulata cu chipulu fetiei celu firescu, precum i l'a datu Dieu, nici de cum nu l'ar unge cu câte ceva, éra mai vertosu sciindu câ cu câtu mai multu lu-unge *si-lu fréca*, *cu atatu mai multu lu-strica si-lu mascarese*.“

— Dara dn'a Y ce toalete are! . . . Vedeti! sémana a unu visu, a o nimfa in gazurile sub care dispare! . . . Diarele de salóné ve voru descrie la iérna dantelele si ferbalalele sale minunate! . . .

— Ce dîci tu inse betrane Cichindealu?

— „Muierea cea cinstita si intielépta nu-si cauta pretiulu seu in hainele cele de multu pretiu; éra cea nebuna si neintielépta cu haine se mandresce si cauta in laturi sê veda óre o vede cineva. . .

Muierea agera la minte, care dreptu e incredintiata de poterile frumsetiei sale, se imbraca de nevoia, din obicei si buna-cuviintia, éra acea neintielépta, nedajduiesce, câ va dobendí de la croitoriu mai multu decâtu ce a do-benditu de la intielépt'a mana a naturei. (pag. 263).“

— Dara, limbe rele cum suntemu, lasá-vomu in pace pre Dr'a W.?

Ce multu pretiu pune si ea la complimentele ce-i facu câ e frumósá! . . . Ce multu a rogatu pre tatalu seu, carele abié castiga 20 galbeni pe luna, sê-i faca o rochia de metasa care costa 25 galb! . . .

Sermana copila nu ti-a spusu óre *mosiu Cichindealu*, câ cu câtu fetele sunt mai frumóse si mai dragalásie, cu atâta de nu voru avé din destulu pricepere, cu intieptiune buna si intréga inca si sfiéla, omenia si cinste, cu atâta mai reu de dinsele, etc.

„Asié dara ale nóstre pré iubite fetitie romanesci, bine sê sciti, câ chipulu si totu frumseti'a fetiei, déca e cu intrég'a intieptiune. cu sant'a curatienia, cu naravurile cele fara prihana si fara reutate, cu intieptiunea impreunata, atunci e dragalasia, iubita si lui Ddieu si ómeniloru, éra fara de acésta virtute si cu alte virtuti loru impotrivotórie, tóta frumseti'a, podób'a si placerea nimica alta nu sunt, fara numai urtitiune, mascara, rusíne si nenorocire. Lasa! primésca acestu pré intieptu sfatu alu intieptului parinte, ori candu se voru vedé in oglinda; déca li se pare câ sunt frumóse atunci tóta grigea in acea sê o puna ca frumseti'a loru cu naravuri rele se nu o innegrésca si urita sê o faca, éra de nu li se pare aceea, nici câtu se nu sê grigésca pentru osebit'a frumsétia trupésca, sciindu câ frumseti'a si podób'a cea sufletésca si naravului, le sta in puterea loru! . . . (pag. 264).

Fiesce-care se lacomesce la trandafir, éra cum se vestediésce, nimeni nu-i pasa de dinsulu, ci-lu lapeda sub pitióre. Frumsetiele sunt numai o vedere, care adi se vede si mane nu; faptele bune sunt mirosulu celu bunu si pré frumós'a mirésma, care nu lasa pre omu nu numai la betranetia ci si la móрте. Aceea e fetióra cu dreptulu frumósá, care e intielépta si iubitória — de ostenéla, vrednica si de omenia, care poftesce numai unuia sê fia frumósá, inca si la betranetie acésta frumsetia nu o da intru mutata dragoste. Ticalosu si de rusíne lucru este, a vedé o muere mare, sanetósá, care de nimicu alta nu gandesce fara numai ca ori pe unde umbla totu de netedieturi, de oglinda, de schimbaréa haineloru, ca cum ar fi o papusia ne'sufletíta asié se face, éra nu fapura intielépta si cuventatória cu duhu cuventatoriu. . . (fab. 108).

O! si mare e puterea vóstra, dómneloru si fetiteloru la lucrarea de civilisare a unei natiuni.

„Muierea buna si intielépta intórce pre barbatulu ei spre bine, fara numai de va fi cu totulu dobitocu; éra pentru acest'a carea e cu

minte, le cauta bine dupa cine se va maritá, si barbatu bunu poftesce sîe-si si credinciosu, éra nu nebunu. venturosu, trufasiu, schitaciu si jocatoriu. Muierii cei de omenia, de minte si intielépta, nici unulu nu-i vine bine care i vine lingusíndu-se, fatiarnicíndu-se si dîcéndu-i câ e frumósá si inaintea ei batjocoríndu si ridiéndu de alte muieri, care nu sunt ací. Parte muierésca, pre drage fice! pre dulci sorori! Iubite dragutii! Pre curatele si sante nascatórie a némului omenescu! Voi intre crestini nu sunteti la inchisóre ca nesce próste róbe, ci sunteti slobode, poruncitórie. Inse numai intrebuintati spre bine libertatea vóstra, bland'a si dulcea stapanirea vóstra! Câ tóte de la voi aterna; de veti fi de omenía, vrednice si cu bune naravuri si luminate, pruncii vostri voru fi luminati si intiepti. Déca veti fi voi domnedieitiele intieptiunei, cum ati fostu cu nascerea, si asié totu norodulu prin voi se va luminá si prosláví, si atunci ve va fi vóe glori'a si inchinatiunea!“ (fab. 108).

XII.

Apropiati acum si voi barbati de altarele parocului de la Besichericulu micu! Nu trebuie sê credeti câ numai *femeiei* elu a spusu adeverulu!

Apropiati, voi politici mari si mici, si de tóte vapselele, voi impiegati mari si mici, cari abié traiti cu lefile vóstre, dar, ve preumblati in carete aurite, voi calugari si mitropoliti, dedati la postu si infrénare, voi romani ce nu v'ati uitatu tiér'a, boieri ce nu v'ati uitatu natiunea. Apropiati . . . éca partea vóstra gata este . . .

— Rusíne tîe, Narcise, câ-ci ai luatú gatelele muierii tale.

— Rusíne tîe curtesane, care umpli urechi'a Domnului teu de neadeveru si seci din anim'a lui simtîrile binelui si a justului! „A! éca lupulu! éca lupulu, ne striga Cichindealu; *tienele mei, tienele mei!*“

„Amariti si ticalosi acei ómeni, unde cei rei mai mare putere si stapanire au! si sunt nevoiti sê dîca si ei ca bab'a cea care a dîsu: O! fetulu meu! bine e si 'naintea dracului a aprinde câte o lumina, câ-ci e reu si trebuie a te teme de elu!“

Nu! Cichindealu nu va aprinde lumin'a vóue celoru rei, nici se teme de voi!

„Nu lumina se va aprinde loru, striga elu, ci toti cei buni intr'o impreunare cu slóg'a, improtiv'a loru (celoru rei) sê ne sculámu!“

V. A. Urechia.

(Finea va urmá.)

SALONU.

De la Fagarasiu.

— *A două conferință literară.* —

Casin'a romana din urbea Fagarasiu a ținut a două conferință literară în 5 dec. c. n.

Profitu de ocaziune, pentru d'a ve spune, că în această conferință s'au ținut două discursuri.

Antâiu a disertat dlu vicariu foraneu, Ionu Antoneli. Disertatiunea, atât form'a esteriōra, cât și form'a interiōra, a produs o viua impresiune în animile tuturor! Ea eră corectă și frumoasă în stilu. Dar mai multu, decât corectă în cuprinsulu ei internu grandios și marețiu. Eca sujetulu disertatiunii: „Fanariotii în Romani'a.” Ar trebui să dispun de mai multa forță, ca să facu unu criteriu în regula a supra acestei disertatiuni istorice-natiunale. Cu permisiunea autoriului me voiu margini celu pucinu a atinge macaru și în trecatu firulu conducatoriului alu acestei disertatiuni. După parerea mea ar fi urmatoriulu: „Multe și nenumerate calamități au trecut preste capulu Romanului. Ele au putut să-lu amortișcă pe câte-va mominte; dar să-lu nimicișcă — nici odată. Si astăzi este elu verde ca stejariulu.” La audiulu, acestoru cuvinte entuziasmulu eră în culme! Bravo! Să trăișcă! se audiă din toate partile.

Sub astufeliu de auspicio a coboritu disertantele tribun'a.

Alu doile discursu pre importantu în forma cât și în fondu l'a ținut amabil'a dōmn'a Elen'a Densusianu, despre emanciparea femeiloru.

Dōmn'a Densusianu a suitu la tribuna incungiu-rata de simpatiele tuturoru. Se facuse o tacere profunda; pentru că se acceptă să se audia farmecatori'a voce esita de pe buzele unei frumoșe, ca să electrizeze animile. De odată ne simțiramu frapați, audindu cât de armoniosu, cât de elegantu se aude limb'a romana, candu o vorbesce mai cu sēma o dama!! Dōmn'a Densusianu a fostu intrerupta de mai multe ori secerandu cele mai vii aplause și s'a coboritu de la tribuna facēndu-ne să nu uitāmu pentru lungu timpu aceea memorabila conferință.

Meritulu celu mai nedisputabilu lu-are dn'a Densusianu, că a facutu inițiativ'a; între cele din seculu seu. — pentru că sciti cum e lumea, plina de prejudetie!!

Cu fruntea radicata sustienu și voiu sustiené, că limb'a romana si-va ajunge sublimitatea sa, elegantia sa, farmeculu seu, armonia sa completa, deca damele romane o voru vorbi si a casa si prin salone, pretotindenea si la toate ocaziunile! De si este adevēru necontestabilu, că limb'a romana s'a regulatu și urmēza în continuu a se regulă din punctu de vedere gramaticalu de catra filologi; dara asprimea tonului barbatescu trebuie să-lu domolēșcă, trebuie să-i dé elegantia și farmeculu numai și numai aerulu, tonulu celu blandu alu femeii! Nu me pōte contraria nime în acestu punctu!

Femei'a este cea mai dragalasia fiintia a naturei! Ea este totu, ce Domnedieu a pusu candu-va mai grațiosu pe pamentu! Creatoriulu facēndu pre barbatu oper'a sa inca nu eră completa: Să-i facem ajutoriu, a strigatu Domnedieu în pre inalt'a sa întieptiune? Si astu-feliu puse corōn'a operei sale, facēndu pre muiere!

Femei'a este chiaru de Domnedieu chiamata a ajutā pre barbatu în toate trebile sale private și publice!

Gradulu de cultura alu femeii este barometrulu culturei și civilizatiunii unui poporu!

Un'a din cele mai importante afaceri, ce a preocupatu vr'odata mintea noastră, a moritoriloru, este educatiunea omenimii.

Intrebāmu acum: cine pōte cresce mai bine pre copii decâtu femeia? Ea este de la natura avisata a se ocupă de asié ce-va. Ōre este cine-va, care să se mai indoișcă de favorabilulu resultatu, ce dă educatiunea manuita de femeia? Celu d'antāiu momentu și totu-odata și celu mai importantu în educatiune consiste în a insufli simpatia miculu omu. Si apoi nime în lume nu pōte insufli simpatia asié curendu si asié de adancu, ca și seculu femeiescu. Se dīce, că cine scie insufli asta simpatia, a castigatu lucrulu de diumetate, deca nu mai multu!

Să ne ingrigimu dar de crescerea seculu femeiescu în sensu natiunale, ca într'o dī și natiunea romana să se pōta numeră între sororile natiuni culte din Occidentu.

„A educă pre femeia paralelu cu barbatulu.” — Eca unu pasagiu din pomenitulu discursu. Intr'adeveru să-i dāmu femei atât'a cultura, de căta pōte fi capabila fiintia ei. Ast'a întielegem noi sub emanciparea femeiloru.

În presupunere, că si dta, dle redactoru, impartasiēsi prin fōia ce redactezi, ideile noastre cu privintia la cestiunea acēst'a, am onōre a-ti tramite discursulu susatinsu, si te rogu să-lu dai publicității. (Lu-publicāmu cu multa bucuria în fruntea nrului presinte. R.)

Ēra pre dōmn'a Densusianu amu dori să ne mai incante din candu în candu cu căte unu discursu.

Asemēnē amu dori cu zelu natiunale să-si mai afie imitatoriē. Credu, că si vointia se gasesce și nici medie disponibile inca nu lipsescu.

Primesce etc.

Ionu Dim'a Petrascu.

Curierulu modei.

— Pest'a 17 dec. —

Multi sunt de aceea parere, că mod'a din presinte e cea mai frumoșă dintre toate modele ce au existatu pana acuma.

Atât'a dīcemu și noi, că gustulu damelor, și preste totu a creatoriiloru modei în dīlele noastre, e foarte nimeritu.

Despre acēst'a ne potemu convinge pe deplinu ori în care parte amu privi.

Atātu vestmintele de strado, cât și cele de se-rate și baluri sunt croite cu o dibacia admirabila.

Se pare, că femeile de acuma, se pricepu foarte bine la imbracatu. Ori ce schimbare să fia în moda, ele se sciu pre bine acomodă.

Să presupunem că ne aflāmu la o serata. Ēta colo o blondina frumoșă, să ne apropiāmu de dīns'a si să-i admirāmu toalet'a!

Vestmentulu acelei frumoșe blondine, e gatitu din gros de faille de colōrea aurulu și formēza două

rochie. Rochi'a de desuptu e decorata cu unu sîru de increditîture late, ér rochi'a de a supra de nainte e deschisa. Deschidiatur'a e in frumsetiata cu atlasu verde si cosuta cu metasa si fire de auru, — éra dinapoi, (pre rochi'a de a supra) sunt asiezate siese sîre de increditîture, ce ajungu pana la increditîtur'a rochiei de desuptu. Deschidiatur'a de atlasu verde, e in frumsetiata cu o cocarda (ciucuru) in form'a recorituriului, care de ceealta parte impreuna deschidiatur'a.

Spacelulu e naltu, netedu, — la grumadi si maneci e decoratu cu increditîture merunte de atlasu verde. Pe brâulu verde se pôte observá o cocarda éra-si in form'a recorituriului.

Chiar in momentul candu voiamu s'ó paresimu, audîramu versulu numei sale. Si ce dícea? Acestu vestmentu a costatu o suta de florini.

Sé mergemu acum in ceealta parte.

Acést'a dómna bruneta are frumósá toaleta. Vestmentulu ei e gatitu din rips de colóre inchisa, pe din josu e in frumsetiatu cu unu sîru de increditîture late, dar aceste increditîture sunt aninate numai pre de o parte. — Spacelulu e naltu si netedu, manacile strimte.

Dar priviti numai acolo, spre logi'a acea. Langa o dómna betrana siede o copilitia abié de cinci-spre-diece ani.

Vestmentulu ei este gatitu din Taffetas négru si croitu mai multu scurtu. Pe la mediloculu vestmentului se potu observá patru sîre de increditîture din Taffetas verde. Tunic'a, asemene din Taffetas verde, e decorata cu catifea négra si cu deschidiatura, ér deschidiatur'a in frumsetiata cu increditîture merunte de metasa verde. — Spacelulu si manecile sunt in frumsetiate cu increditîture de asemene materia. Frisur'a e facuta in form'a undeloru.

Inca una!

Domnisiór'a aceea vis-à-vis de noi, are vestmentu gatitu din Faille lil'a, in dóue rochii.

Rochi'a de desuptu e scurta, si de nainte forméza o catrintia in frumsetiata cu increditîture si garniture.

Rochi'a de a supr'a, de dóue parti e sulcata, pe din josu decorata cu increditîture, flusturatori si tunica. Spacelulu e cu deschidiatura si decoratu cu garniture.

CE E NOU?

** (Unu nou procesu de presa alu „Federatiunii.“) Procurorulu de statu a intentatu unu procesu de presa in contra fostului redactoru interimalu alu „Federatiunii“, dlu Ionu Porutiu, pentru unu articolu din nr. 112 alu acelu diuariu, relativu la caus'a Tofaleniloru.

** (Dóue telegrame.) Mai multi barbati de litere au tramisu din Bucuresci neconsolabilei socié a repausatului G. Asachi urmatóri'a depesia de condolentia: „La mormentulu barbatului, care a respanditu lumina in tíera, numai lacrimi de recunoscintie se vérsa. Numelui Georgiu Asachi respectu si iubire eterna! Veduvei si familiei ceréscá mangaiare!“ Nemangaiat'a veduva a respunsu aceste: „Petrunsa de adanc'a indoisîre la primirea telegrami compatimitórie crudei mele pierderi, sinceru multiamescu la toti. Elen'a Asachi.“

** (Suenire pretíósá.) Senatorii si deputatii Romaniei au capetatu dílele trecute o suvenire pretíósá de la „Parintele literaturéi romane.“ Dlu Eliade li-a impartítu la toti „Curieriulu de ambe Secse.“ Nestorulu literaturéi nóstre ar castigá unu nou titlu la stim'a si recunoscintia connatiunaliloru sei, déca ar tramite acés-

ta publicatiune pretíósá si biblioteciloru romane de dincoce de Carpati.

** (Inmormentarea lui G. Asachi) s'a facutu in 15/27 noemvre la Iasi, cu pompa mare. Ceremoni'a funebrala a duratu pana sér'a la siepte óre. Patrioticulu guvern u alu Romaniei a datu 2000 lei pentru inmormentarea neuitatului apostolu alu luminárii Romaniloru din Moldov'a.

** (Reuniunea femeiloru romane din Iasi) si-a constituitu biuroulu astu-felu: presiedinta: dn'a Elen'a Istrati in unanimitate; vice-presiedinta: dnele Corneli'a Emilianu si Elen'a Corjescu in unanimitate; cassiera: dn'a Aglae cu majoritatea voturiloru; membre: dnele Mari'a Ionescu si Victori'a Alesandrescu Urechia in unanimitate, éra dnele Smarand'a Branza, Sofi'a Costaforu, Cleopatr'a Petit, Emili'a Gheorghelu cu mare majoritate; secretarie: dnele Casandr'a Hazu si Veronic'a Micle cu mare majoritate. Capitalulu este de 98,560 lei si 16 par. Frumosu esemulu de imitatatu!

** (Domnisiór'a G. Dunca) prepara statutele unei societáti pentru incuragiarea femeiloru. Dupa ce vomu cunósce mai de aprópe statutele acestei societáti, vomu publicá unu reportu mai specialu.

** (Societatea „Romanismulu“) acésta insocire a junimii romane din Bucuresci, a alesu de presiedinte pe dlu Hajdeu, carele si-a ocupatu scaunulu presidialu prin unu discursu plinu de idei inalte si frumóse.

** (Cine va invetiá pre Dómna Romaniloru romanesce?) Chiar acuma aflaramu, cá presiedintele societáti academicé romane, dlu Eliade Radulescu va fi chiamatu la onórea de a dá lectiuni de limb'a romana M. sale Dómnei Romaniloru. Frumósá misiune, si démna de unu Eliade!

** (Dlu Maniu la Bucuresci.) Diuariele de la Bucuresci anuncia, cá dlu dr. Aureliu Maniu, deputatu in camer'a din Pest'a, petrece acolo de câte-va septemani. Ce cauta dlu acest'a la Bucuresci? Tratéza despre drumulu de feru Bucuresci-Brasiovu, — ni respundu acele-si foi.

** (Scólele romane din Macedoni'a) prosperéza frumosu. Este o scóla, care are peste dóue-sute de scolari. Cu bucuria inregistrâmu acestu progresu alu romanismului. Sangele apa nu se face!

** (Serata literaria musicala.) Societatea de lectura a junimii romane studiósé la gimnasiulu ref. din Orastia va arangiá in 18 decemvre, sub conducerea v-presiedintelui ei Petru Trutia, o serata literaria musicala in sal'a scólei romane gr. or., in folosulu bibliotecéi sale. Vomu primí cu bucuria atare reportu scurtu despre decursulu seratei.

** (Societatea de lectura) a junimii romane de la gimnasiulu din Segedin, cu intrarea in acestu anu scolicu si-a inceputu éra-si activitatea. Comitétulu conducatoriu s'a alesu astufelu: presiedinte G. Grozescu stud. VIII cl., notariulu corespundintieloru I. Opreanu stud. VIII cl., casariu I. Popovicu stud. VI cl., bibliorecariu E. Juica stud. V. cl. Siedintiele se tienu in fiecare septemana odata joi'a.

Literatura si arte.

** (Dlu G. Sionu) de câtu-va timpu a scrisu multe fabule frumóse. Aflámu, cá dsa are de cugetu a publicá tóte in o colectiune câtu mai curendu. Literatur'a romana va castigá de siguru prin acést'a nesce lucrâri pretíósé.

* * * (*Drama nouă.*) Serac'a noastră literatură dramatică s'a învârtit în erăsi cu o dramă nouă. Onorabilul nostru amic, dl. V. A. Urechia, a terminat o piesă nouă, intitulată: „Mircea I.“ Această piesă se va reprezenta pentru prima-ora în beneficiul domnei Matild'a Pascali.

* * * (*Colectiune de poezii.*) Dlu Dimitrie Bolintianu, neobositul cultivator al literaturii române, a pus sub tipar un volum de poezii, din cari cele mai multe nu s'au publicat încă nicăieri. Sperăm, că noi vom fi în stare a publica câte-va piese încă înainte de apariția întregii colecții.

* * * (*Dictionar.*) Dilele trecute, decanul presei române, dl. G. Baritiu ni-a trimis noul său opus, intitulat: „Dicționarul ungurescu-romănesc“, — și aparut nu de mult. Recomandăm acest opus atenției publice.

* * * (*„Amor și patrie.“*) Acesta e titlul unei colecții de poezii, scrise de Brutu Catone Horea, și tipărite la Turin. Am fi dorit să vorbim mai pe larg despre această carte, înseși legea de presă nu ne permite să putem analiza cele mai multe piese cuprinse într'insă.

* * * (*Balade populare.*) Diligențele adunătorului de poezii populare, dl. Simeon Fl. Marianu a publicat la Botosani o broșură de balade populare, — despre care mai târziu vom publica o recenziune specială. Eră acum atragem atenția cetitorilor noștri a supra invitații de prenumerație, care urmează mai la vale.

* * * (*Comedia originală.*) Dlu deputat Lazarescu a predat comitetului teatral din București o comedie intitulată: „Boierii și țieranii“, care se va reprezenta nu peste mult.

* * * (*O foie nouă*) a aparut la București sub titlul „Informațiile Bucureștine.“ Această foie nu se ocupă de politica de partidă, constată numai evenimentele împlinite, și e menită a fi conducătorul călătorilor în București, publicând o mulțime de anunțuri; precum și o serie de interesante noutăți de zi. Se împarte gratis la toți cei ce intra în București.

* * * (*Invitare de prenumerație*) la poezia populară română din Bucovina. „Doine și hore“ culesse și corese de Simeon Fl. Marianu. Tom. I. Cu numele acestor mai descoperite pe de o parte isvorul de viață al Romanilor și paladiul lor etern, vouă să dă: poezia noastră populară. Acumă facu cunoscut stimatorilor doritori, că-să gata cu seria numelui mai de sus. Broșura va constă din 10 cople; va avé un format corespunzător gustului și eleganței, și va conține 150 de doine și 50 hore. Prețului pentru un exemplar va fi 1 fl. Cătu vouă poté prourmă seria acestor, numai căldurosă imbrățișare mi-o poté spune. Onorati d. colecțanti voru primii de la 8 exemplare unulu în semn de onoare. O. dd. prenumerații sunt rogati a-si face ambonamintele până la 15 ianuarie 1870. cândă are a se pune broșura sub tipar. Necompletându-se numărul cerut, ambonamintele se voru înapoi. La finea lui fauru 1870 d. prenumerații voru primii broșurile și totu odata ca adăsu la aceste poezii voru fi tipărite și numele acelor, ce me voru spriginii. Ambonamintele sunt a se trimite st. parinte Georgie Grigoreviciu, parocu la S. Dimitrie și catehetu la gimn. rom. superior din Suceva. *) Suceva în 8 dec. 1869. Simeon Fl. Marianu.

*) Sunt rogati să tôte celelalte diare române a reproduce acestă invitare.

Ajutoriele damelor române pentru Tofaleni.

V. Era-si avemu să înregistrăm în această rubrică dovede noue despre patriotismul și generositatea femeilor române.

Gentilele domnișoare Valeri'a Crisianu și Polisen'a Orbonasiu din S. Reginu ni-au trimis împreună cu 20 fl. urmatore epistola:

„Onor. redacție!”

„Plansul cel gelnic, și lacrimile cele fierbinti ale copilelor celor nefericite din comună Tofaleu, cari zac în drumul țării în timpul de erna împreună cu părinții lor, ni-a îndatorat pucintelul ajutoriu, ce l'am adunat și lu-trămitem de urmatorele sorori ale noastre:

„Domnele An'a Crisianu 2 fl, Carolin'a Buteanu 1 fl, Mari'a Schwarz 1 fl, Mart'a Marinoniciu 2 fl, Ecaterin'a și Agapi'a Marinoviciu 2 fl, Carolin'a Orbonasiu 2 fl, Mari'a Gerendi 1 fl. Mari'a Cetatianu 1 fl, Mari'a Lemeni 1 fl, An'a Crisianu 1 fl, Ecaterin'a Sceopulu 1 fl, Oniti'a Harsianu 1 fl, — domnișoarele Anali'a Orbonasiu 1 fl, Emili'a Gerendi 1 fl, Polisen'a Orbonasiu 1 fl, Valeri'a Crisianu 1 fl, — sum'a 20 fl.

„S. Reginu 5 dec. 1869.

Valeri'a Crisianu și Polisen'a Orbonasiu
colectante.”

Sum'a de 20 fl. adăugându-se la sum'a de 86 fl. 62 cr, publicată în nrul trecut, ese sum'a de 106 fl. 62 cr, încurată la redacția acestei foi.

VI. Chiar acumă mai primim urmatore epistola:

„Blasiu 8 dec. 1869.

„Domnule redactor!”

„Cu datulu de astă-zi s'a trimis comitetului din M. Osiorheiu 20 fl. pentru ajutorarea sermanilor Tofaleni din partea femeilor române din Blasiu, și a nume de la

„Domnele: Florea Vancea n. Nistoriu 2 fl, An'a Vlăsa 2 fl, Mari'a Popa 1 fl, Eufemi'a Katona 1 fl, An'a Dulogu n. Fekete Negruti 2 fl, Amali'a Moldovanu 1 fl, Amali'a Crisianu 1 fl, Rosali'a Lupanu 1 fl, Iulian'a Balintu 1 fl, Mari'a Tipografu 1 fl, Mari'a Marinu 1 fl, An'a Siofanu 1 fl, Mari'a Ratiu 1 fl, An'a Fulepu 1 fl, Iulian'a Puianu 1 fl, An'a Titu 1 fl, Eleonor'a Solmonu 1 fl — Sum'a 20 fl.

„Pucine fiindu la numeru, numai pucinu amu potut adună, dreptu aceea amu și destinat acestă sumulă dintre atâți nenorociți pentru aceia, carora amu socotit că va prinde mai bine.

„Ca mame de familie, credem că mai multu voru suferi acele mame Tofalene nenorocite, cari voru fi avendu prunci mititei.

„Dreptu aceea sum'a neînsemnata de 20 fl. din partea noastră s'a destinat femeilor Tofalene cu prunci micuti de la doi ani în josu.

„Asigurându-te de stim'a etc.

Eleonor'a Solomonu.

Din strainetate.

Δ (*Conciliul de la Rom'a*) s'a deschis în 8 dec. cu mare solemnitate. Pap'a precesu de șapte sute sânti părinți, între bubuitulu tunurilor și între sunetele campanelor a intrat în sal'a conciliului, unde s'au fostu întrunitu deja unu publicu numeros; erau acolo domnitori principii, mulți din corpulu diplomaticu și o mul-

time de straini. Solenitatea deschiderii dură de la nouă ore dimineața până la trei ore după-amiaza. Imperația Austriei încă a fost de față la deschidere; în ziua următoare cercetă pe papă. — În numărul de azi, publicăm ilustrațiunea ce ni reprezintă o parte mai frumoasă din Roma veche „Cetatea anghilor.“

△ (*Rocheport*) după cum scriu diariile nu peste mult va scote un diar, cu colaborarea lui Pyat Felix, noul diar va apărea la șapte-spre-două luni curinte, și va purta titlul de „Le Vengeur.“ Deputații din stangă — dăce un diar de Paris — cu încetul se unesc cu Rocheport, și speră, că cu timpul, Rocheport va fi un membru folositor al camerei.

△ (*Despre repausatul Peabody*) circulează mai multe anecdote. Diariul „Boston Transcript“ dăce: „Peabody nu putea să sufere pre inselatori. — Odată un conductor, de la calea ferată, apretins de la dînsul un shilling. Elu a mers la direcțiune și a acuzat pre conductorul care voia să-l înselă și s'a ro-gat, ca acelu conductor să fie scos din oficiul său. „Nu pentru aceea — dăce dînsul — pentru că nu asi pot să solv shilling-ulu, ci pentru că și pre alții va mai înselă, cari dora nu voru pot să solv.“ — Altadata a cercetat locuțiile înfiintate de dînsul pentru seracii din Londra, înse a mers numai incognito, ca respectivii să nîci nu șcîa, cu cine au de lucru. După câte-va întrebări și răspunsuri date sociei supraveghiatoriului, diar pe unu copilasiu. Audîndu că copilulu e a supraveghiatoriului, se adresă catra muma, întrebându-o, că cum se chiama copilulu? Ea a răspuns, că Georgiu Peabody. Banchierulu a dat unu donu însemnat mumei, carea numai după aceea l'a cunoscut. Atunci Peabody s'a îndepărtat fara de a-si pot ajunge scopulu.“

△ (*Inventariul petrolului*) Drache nu de mult a repausat într'unu spital din Connecticut. Primă fabrică ridicată de dînsul încă și azi se pot vedea, aproape de Titusville. — Acelu barbat care prin diligența sa, a făcut pre multi avuți și a deschis unu isvor alu comerțului, a morit într'unu spital miserabil și delesat.

△ (*Romanulu lui Garibaldi*) Am mai amintit în coloanele acestei foi, despre romanulu betranului erou de la Capreră, cu titlulu „Romă în secolulu alu XIX.“ Acum mai adăugem, că acestu opu e tradus deja și în limbă engleză, de domna Chambers, și e sub tipar. Traducerea va apărea odată cu originalulu. Se vorbește, că opulu e pre interesant.

△ (*Anticonciliul*) Pana candu sântii parinti se adunara la conciliulu de la Roma, pana atunci contrarii ultramontanilor convenira în numeru foarte mare la Neapole, unde la 9 a lunii curinte s'a și deschis anticonciliulu. Principiele de capetenia ale acestui anticonciliu sunt: rebelu neimpacatu contr'a papismului, protestare contr'a tiraniei lui Napoleon și libertate de conștiință neconditionată pentru toti. — În Roma sunt îngrijati, nu cumva acestă inimicitie să se prefacă într'unu rebelu. Diariile din Italia au și provocat la ordine pre cei sosiți acolo „de ora-ce conciliulu din Roma mai mult și strică șcîsi, prin decisiunile sale, decâtu câtu i-ar pot strică toti portatorii camesiei lui Garibaldi.“

△ (*Fiulu lui Bismarck*) care studiă drepturile în Bonn și e voluntariu, dălele trecute a duelat. Contele tineru a primit o rană grea. Se vorbește că pucina speranță au la viața lui. — Parintii numai atunci

fura incunoscintiati, candu rană deveni de totu periculoasă. Causă a duelului între tinerulu Bismarck și contrariulu său se dăce a fi fost nescăspresioni vatematorie contra parintelui său, c. Bismarck. Vatematoriulu a căditu mortu la locul unde duelara.

△ (*Unu telegramu*) ni spune, că guvernulu Italiei a disolvat anticonciliulu de la Neapolea.

△ (*Unu modu curiosu de cascigu*) Nu departe de Philadelphia, dălele trecute politica a datu de urmă unei inselatiuni pana acuma rară usuate. A nume, o engleză, cu numele Sprague, se sustine de multi ani numai din buna credință a publicului pre credulu. Ea adăce scriă necontentitu petitiuni catra unulu său altulu, ba de multe ori se adresă și catra publicu, spunendu, că „dînsă e o nenorocită vedu, remasa cu doi copii mici“, — de alta dată că „e o femeia nenorocită de origine nobilă“, — și alte asemenea. Acestă engleză se pricepe de minune bine la faciaria. În epistolele sale descriă dorerea și seracă cu o dibacia admirabilă. Cu astu-felu de minciune apoi, ea avea unu venitu anual de 15,000 dolari. Înse precum toate în lume devin în fine cunoscute, asi și misieliile ei esira la lumina. Unu englez i-a succesu a descoperi misieli'ă și a predă pre Sprague în manele dreptății. Deseoperirea numai după adrese s'a potutu efectui. Sprague șcîa imită bine manuscrisurile, și cu acestă maiestria a și inselat pre multi. — Asi se vorbește, că dînsă a falsificat mai multe manuscripte de ale lui Washington și le-a vendutu cu unu pretiu foarte mare la căti-va din Boston. Engleză se așcira cu energiă și areta o nevinovăție foarte bine mascată.

△ (*Lesseps ca si causatoriu de rebelu*) Unu diariu din strainetate scrie următoriele: „Canalulu de la Suez e operă a păcii, dar ni-se pare, că chiar acestu canalu respective creatoriulu său va fi causatoriu unu rebelu. Se vorbește adăce, că vice-regele de Egiptu a decorat pre Lesseps cu ordulu „Osmanu“, de-sfă acestă donatiune se țiene numai de sferă sultanului. Dăce acestă fama este basată, atunci vice-regele a făcutu unu pasiu pre cutezatoriu, prin care ar superă multu pre Sultanulu. Ne indoim despre adevêrul acestei sciri. Vom reveni.“

△ (*Clironomulu Franciei*) în decursulu acestui se-sonu, va merge mai adese la „Théâtre français.“ Contele Laferrière, în urmă provocarei imperatului, a și vorbitu cu directorulu teatrului, ca să nu se represinte decâtu piese de acele, cari se potă fi cercetate și de principele imperialu cu educatoriulu său. — „Foarte bine! — dăce diariulu „Figaro“ — înse pentru ce nu se represinta astu-felu de piese mai bine în Tuillerie? Educatiunea principelui n'are să conturbe publiculu în plăcerile sale.“

△ (*Ucigatoriulu de la Pantin*) e muștratu acum foarte, de ora ce a mai causat o mărte. A nume după cele noue sacrificii a urmat și mărtea soru-să, adăce jertă a diecea. Soră ucigatoriului a morit numai de dorerea ce i-o casună fratele său, care a adus rusine și pre dînsă. După ce s'a descoperit faptulu lui neumanu, nici dînsă nu a scapat de presupuștiuni. Parisianii se ocupa acuma cu întrebarea, fostu-a și dînsă partasia în omor? Cei mai multi sunt de părerea că da. Marturisirile lui Traupmann facu a crede acestă.

△ (*Casatoriă americana*) După tribunalulu din New-Yorc, casatoriă e legală, dăce barbatulu concede femeiei, ca să-i potă purta numele. Acolo dăce ceremoniele casatoriei sunt superfue.

△ (*In Berolinu*), la scól'a cadetiloru, cu câte-va dîle mai nainte s'a intemplat o nenorocire. Unulu dintre cadeti acoperi ochii unui colegu alu seu, intrebându-lu, câ scie, cine l'a prinsu? Cadetulu erá chiar cu o péna de arama in mana si, ca sê scape de colegulu seu, începù a-i impunge man'a, dar elu a nimeritu atátu de reu, câtu a implantatu pén'a chiar in ochiu. De siguru si-va perde vederea.

△ (*Unu testamentu originalu*.) Aprópe de Irlandu, dîlele trecute a repausatu unu avaru, lasandu urmatoriu testamentu: Cumnatei mele, Marici Dunnis testezu patru parchi de ciorapi, ce se afla sub patu; nepotului Carolu Macartney lasu alte dóue parchi de ciorapi, ce sunt puse in sicriulu de vestminte; locotenentului Ioson testezu numai unu singuru ciorapu si vestmentulu meu de nópte; ér fetei mele de odaie, An'a, carea de mai multi ani m'a servitu cu credintia, in semnu de iubire si bunavointia i testezu ulciorulu celu vechiu. "An'a s'a superatu multu, si a dechiaratu câ dins'a, nu vré sê scie nimicu de acelu testamentu. Carolu necasítu ce erá, a datu cu pitiorulu in ulcioru la ce ulciorulu, se franse in sute de bucati, inse vasulu a fostu plinu de galbeni. Acestu casu curiosu apoi a indemnatu si pre ceialalti erezi a cercetá objectele erezite. Fia-care ciorapu cuprindea o suma insemnata.

△ (*Vice-regele de la Egyptu*) a surprinsu pre imperatés'a Franciei cu unu donu pré interesantu. Donulu e unu diademu, lucratu cu pietre scumpe, si e pretiutu ca la siese milióne.

Pentru económe.

De a vapsí panz'a negru pe negru pentru 6 coti.

Iá $\frac{1}{4}$ pundi gallus pisatu bine in piusióre, si totu atát'a rosiala de vara (Sommerróthe), 6 loti schack si o pune coji de arinu, pune acestea in caldarea de vapsitu si le fierbe o diumetate de óra séu aprópe de dóue óre cu panz'a, lasa sê se recésca, baga unu pundu de vitriolu, la dóue cofe de apa, si le fierbe totu-de-una $\frac{3}{4}$ de óre, pune apoi si nitíca potasie, si care, faina si e gata.

De a vapsí panz'a frumosu negru.

Cumpera de 16 cruceri aschii negri de Brasili'a, de vre-o 10 cruceri vitriolu, de 12 cruceri cóge de stejariu si totu atát'a gummi, tórna peste aschii o cupa si diumetate de apa intr'o caldare séu intr'o óla curata, las'o sê fierba câtva timpu, baga apoi vitriolu, stracór'o dupa acea printr'o carpa de inu, si o tórna fierbinte peste panz'a, ce e de a se vapsí. Scóte-o apoi afara, si o usca. móie-o apoi éra in vapséla, usuc'o bine, móie-o atát'a de desu in vapséla, pana candu se in negresce panz'a de ajunsu, trage-o dupa acea prin apa rece, pana candu nu mai ese vapsél'a din ea, fá apoi scrobéla, baga si ceva gummi in ea, si scrobescce panz'a uscata, arcuiesce-o pe partea stanga si e panz'a gata.

De a vapsí panz'a frumosu cenusiu.

Iá din acésta vapséla négra, ce o ai pregatítu, dupa cum am aretatu mai susu. Tórna in ea si apa rece

dupa cum vrei sê fie aerinu séu inchisa, cérca acést'a cu o strantia de panz'a, mai fierbe o inca odata; vapsescce panz'a in vapséla fierbenda, móie-o in apa rece, ud'o cu scrobéla, se o usci bine, dai lustru cu sticla de lustru, asié se va face frumósá in scobéla; tórna nitíca céra alba, si asié va capetá panz'a lustru frumosu, déca inse prin moiere in apa rece se va curge ceva, mai tórna in vapséla négra ceva in scrobéla.

Elen'a Baiulescu.

Gâcitura numerica

de Ioanu Selagianu.

6. 1. 12. Far' acést'a nu porti haine.
3. 12. 7. 5. 10. E un'a din siette taine.
11. 15. 13. 8. 9. 12. Tinerimea-lu iubescce.
14. 2. 3. 5. Pre multi ómeni seracesce.
4. 10. 8. 12. Viéti'a ici e liniscita
Si e multu mai odihnita.
1-15. Spre a romanimei bine,
S'avemu multe asié dîne!

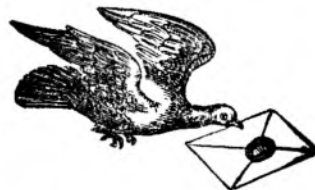
Deslegarea gâciturei de semne din nr. 46.

Candu noi doi câ ne iubeamu,
Apa din gura ne beamu.
Scíi tu mandra ce ti-am spusu,
La sepatu de cucurusu?
Sê porti péna de colie,
Sê fi draga numai mie;
Dar tu-ai portatu péna verde,
Sê fi draga cui te vedé.

Poesia poporala.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Dragin'a Ciorogariu, Elisabet'a Olteanu, Mari'a Carpinisianu; si de la domnii Teodoru Lutiai, Ioanu Selagianu, Ioanu Munteanu, S. Mihailovicu, Alesandru Frumosu, Petru Sporea, Ilie Sporea, Constantinu Ungureanu.

Post'a Redactiunii.

Iosn'a. Dlui M. Actele au sositu, si le vomu pre dá comi tetului, care se va infintia peste câte-va dîle.

Fagarasiu. Dlui C. D. Amu primitu cu multiamita epistolele framise, — le vomu publicá in inceputulu anului vitóriu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu típarulu lu Alesandru Koesi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.

La numerulu de adi alatarámu cól'a de prenumeratiune pentru „Familia“ si „Gur'a Satulni.“